

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

Benyújtva az:

Országos Választási Bizottságnál
1051 Budapest, Roosevelttér 1-3.
levélcím: 1903 Budapest, Pf. 314.
fax: 06-1-441-1729

Tárgy: kifogás az Országos Választási Bizottság 361/2009. (IX. 3.) OVB határozata ellen

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az OVB tárgyi határozatát – annak jogszabálysértő volta miatt – szíveskedjék megsemmisíteni, és az OVB-t a vonatkozó törvényeknek megfelelő új hitelesítési eljárásra, illetve a törvényben előírt feltételek szerinti döntés meghozatalára utasítani.

Kérésemet érdemben, az alábbiakban leírt érvekkel indoklom meg.

A jogszabálysértés megjelölése

Az OVB megsértette az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvényt (a továbbiakban: Nsztv.), mert határozatának meghozatala kapcsán sajátos és túlzó jogértelmezésével túlterjeszkedett a törvény által megkövetelt feltételeken.

A jogszabálysértés bizonyítékai

A beadványozó 2009. augusztus 6.-án aláírásgyűjtő ív mintapéldányát nyújtotta be az Országos Választási Bizottsághoz. Az aláírásgyűjtő íven az alábbi kérdés szerepelt:

„Akarja-e Ön, hogy a szándék bizonyíthatóságának hiányában is soha el nem évülő népirtásnak minősüljenek, és ehhez mérten büntetendők legyenek mindazon tettek és intézkedések, amelyek az emberek bármilyen csoportjának tagjai számára a népirtást büntetni rendelő hatályos jogszabályokban felsorolt következményeket okozzák?”

Az Országos Választási Bizottság a kérdés súlyához képest méltatlanul rövid – *mindössze két OVB tag hozzászólása, majd azt követően a beadványozó meghallgatását követően szavazással záruló* – vizsgálata kapcsán, **írásos határozatában** azt állapította meg, hogy „a kezdeményezés nem felel meg az Nsztv. 13. § (1) bekezdésében foglaltaknak, amely szerint a népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

Az OVB szerint: „A kezdeményezésben használt megfogalmazás olyan szövevényes és bonyolult, amely kizárja, hogy a választópolgárok számára egyértelműen értelmezhető legyen. A hatályos jogszabályok pontos ismerete nélkül a választópolgárok számára további nehézséget jelenthet a kérdés értelmezése során, pontosan milyen jogszabályi tényállás megvalósulását rendelné büntetni a kezdeményező. Nem értelmezhető továbbá az a kitétel, mely szerint bizonyos „intézkedéseket” rendelne büntetni a kezdeményező.”

Fenti összegzést az OVB úgy fogalmazta meg határozatában, hogy **az ülésen nem hangzott el semelyik tag szájából, hogy** kezdeményezésben használt megfogalmazás olyan **szövevényes és bonyolult** lenne, amely kizárná, hogy a választópolgárok számára egyértelműen értelmezhető legyen, és **végképp nem hangzott el a pontos** (nem értelmezésen alapuló) **jogszabályi feltétel hiányának állítása**, mely szerint a kérdésre **ne lehetne egyértelműen válaszolni**.

Az OVB az Nsztv. 13. § (1) bekezdésének általa szokásos jogalkalmazói értelmezésének kulcskérdéseiben sem vitatta senki az ülésen a kezdeményező kérdését. **Nem állították, hogy a népszavazásra feltejt kérdés nem lenne egyértelműen eldönthető**, arra a választópolgár nem tudna „igen”-nel vagy „nem”-mel válaszolni. Azt különösen nem vitatták, hogy a népszavazásra bocsátott kérdés a jogalkotó számára nem lenne egyértelmű.

Felteszem, hogy **az írásos határozatnak** ténybeli **összefüggésben kellene lennie az** OVB ülésén ténylegesen **elhangzott lényegi álláspontokkal**. Ilyen igény hiányában az OVB-nek nem lenne fontos az átláthatóságot és az ellenőrizhetőséget biztosító nyilvános ülésen meghoznia döntéseit. Az írásos határozat azonban jelen esetben nem szigorúan az ülésen elhangzott komoly tényállításokon és a tagok által kifejtett álláspontokon alapult.

Az ülés jegyzőkönyve szerint:

Dr. Halmai Gábor OVB elnökhelyettes

Köszönöm szépen. Én itt ismét egyértelműségi problémát vetnék fel. Kétségtelen, hogy egy jogvégezett olvasó számára a mostani megfogalmazás érthetőbb, mint a régi volt, és részben elkerülte annak a nehézségeit, hogy törvényi tényállást hosszasan kelljen a kérdésben szerepeltetni, így viszont azt a problémát idézte elő szerintem nem jogvégezett polgárok számára, hogy egy olyan rendelkezésre utal, amit ők nem ismernek. Felteszem egyébként, hogy még a jogvégezett polgárok egy része sem ismeri fejből ezeket a tényállásokat, de ők mondjuk könnyebben utánanéznék. Elvárni egy választópolgártól, hogy menjen utána egy ilyen rendelkezésnek, és pontosan legyen tisztában azzal, hogy valójában mely cselekmények esetében is szeretné az indítványozó a változtatást elérni, szerintem nem elvárható, ezért egyértelműség miatt elutasítanám ezt a formájú kérdést is. Köszönöm.

Dr. Ivancsics Imre OVB tag

Én is látok egy friss egyértelműségi problémát, nevezetesen azzal a kitételrel kapcsolatosan, hogy büntetendők legyenek az intézkedések. Az, hogy tettét, stb., az egyértelmű. Sejttem, hogy miről lenne szó, azokról, akik az intézkedéseket megtették, de hát az, hogy intézkedések büntetendők, ez számomra kicsit zavaró egyértelműségi szempontból.

Dr. Szigeti Péter OVB elnök

Köszönjük. Kérdezem a testületet, hogy van-e még valakinek valami megjegyzése, az egyértelműséggel kapcsolatban hangzott el két probléma, felvetés és ellenvetés, és a beadványozó pedig erre próbált magyarázatot adni. Nem egy egyszerű kérdéstről van szó, teszem hozzá. Szavazhatunk? Kérdezem, hogy ki az, aki támogatja a kérdés hitelesítését, az tegye fel a kezét. Imre támogatja, következésképpen 5-en nem támogattuk, úgyhogy az egyértelműségi teszten fennakadt a kérdés, és az Országos Választási Bizottság 5:1 arányban elutasította a kérdés hitelesíthetőségét.

Dr. Ivancsics Imre OVB tag álláspontjának kifejtése után a számomra engedélyezett hozzászólásban módomban volt **kezdeményezői álláspontom** kifejtésére, amelyet most összefogottabban megismétlek:

1. Természetesen nem várható el, hogy bárki, támogató aláírása előtt egy teljes törvényhelyet átnézzon, de ugyanez a kérdés ehhez hasonlóan, minden jogszabályt módosító ügyben felvethető lenne.
2. Szó sincs arról, hogy a jelen kérdés támogatásán gondolkodó választópolgár megfelelő döntéséhez arra kényszerülne, hogy utána menjen az említett rendelkezésnek, és pontosan tisztában legyen azzal, hogy valójában mely cselekmények esetében is szeretné az indítványozó a változtatást elérni.
3. Kezdeményezésem szövege kifejezetten arra utal, hogy a most hatályos jogszabályban nevesített tényállásokat megkülönböztetés nélkül, ugyanazzal a logikával javasolom figyelembe venni, de a szándék bizonyíthatóságának hiányában akkor is büntetendőként, ha népirtó hatású cselekményről van szó (és nem a mindig büntetendő emberölésekről).
4. A másik ellenvetéssel kapcsolatban álláspontom az, hogy a hatályos Btk. is büntetni rendel különböző bűncselekményeket attól függetlenül, hogy az elkövetett bűncselekmény megvalósítási formáját a magyar nyelv egyébként tettekként vagy intézkedéseként nevezi meg. Valakinek az agyonverése például tett, a közvagyon hűtlen kezelése pedig jellemzően intézkedések formájában szokott megvalósulni.

Eltételezve attól, hogy az OVB határozata már a fentiek alapján is alaptalan, az eredeti kérdés értelmezhetőségének értékelése céljából idézem az Országos Választási Bizottság 171/2007. (VII. 18.) OVB határozatáról döntő 857/H/2007. AB határozatot.

Ebben az Alkotmánybíróság hivatkozik az 51/2001. (XI. 29.) AB határozatára, amely a kérdés egyértelműségének vizsgálatához kapcsolódóan az alábbiakat állapította meg: „az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a népszavazáshoz való jog alanyi jogi jellegéből következően és e politikai jog teljesebb érvényesülése érdekében a népszavazásra szánt kérdés egyértelműségének megítélésekor jogorvoslati eljárása során az Alkotmánybíróságnak megszorítóan kell értelmeznie saját hatáskörét. A népszavazáshoz való jog érvényesülésének garanciája az egyértelműség. Az egyértelműség követelményének vizsgálata ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a népszavazásra szánt kérdés egyértelműen megválaszolható-e, azaz eldöntendő kérdés esetében arra »igen«-nel vagy »nem«-mel egyértelműen lehet-e felelni. Ahhoz azonban, hogy a választópolgár a népszavazásra feltett kérdésre egyértelműen tudjon válaszolni, az szükséges, hogy a kérdés világos és kizárólag egyféleképpen értelmezhető legyen. (...) A kérdés egyértelműségének megállapításakor az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kell azt is, hogy a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés — az akkor hatályban lévő jogszabályok szerint — el tudja-e dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség. Az eredményes népszavazással hozott döntés az Országgyűlésnek az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *b*) pontjában foglalt jogkörének — Alkotmányban rögzített — alkotmányos korlátozása: az Országgyűlés köteles az eredményes népszavazásból következő döntéseket meghozni. Az egyértelműség követelményéből csupán az következik, hogy a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés el tudja-e dönteni: terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen”. [ABH 2001, 392, 396.]

Előzetesen egyeztetve mind a magyar nyelv nyelvtani szabályaihoz is értő, mind a nyelvet csak érthetőségi szempontból vizsgáló személyekkel is, nem kaptam arra utaló jelzést, mintha kezdeményezett népszavazási kérdésem nem felelne meg a vonatkozó előírásoknak.

Az Nsztv. 13. § (1) bekezdése egyébként az OVB által felvetettekre nem ír elő követelményeket, pusztán annyit ír elő, hogy „a népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

Az OVB – határozathozatalainak jelen és gyakran hasonló indoklásai során – **a törvényben előírt egyértelműségi feltételeken túlterjeszkedik.**

Az OVB számára sem az Alkotmány, sem az Nsztv. hatályos szövege nem tartalmaz olyan jogszabályi lehetőséget, amely alapján a kezdeményezésben megfogalmazott kérdés elutasítható lett volna.

Az OVB határozata szerint a Bizottságnak a kezdeményezésben leírt kérdéssel kapcsolatban más jellegű jogi kifogása, és az aláírásgyűjtő ívvel kapcsolatos formai kifogása sem volt, tehát mivel az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését a téves ok miatt tagadta meg, e vélt jogalap megszűntével – a jogállamokban feltételezhető jogbiztonságot és következetes jogalkalmazást feltételezve – az eredeti kérdés hitelesítése remélhetően nem tagadható meg.

Fentiekhez képest már másodrendű, de önmagában szintén felvethető kérdés, hogy milyen komolysággal folyik az OVB munkája, ha a Bizottságnak csak két tagja vesz részt egy ilyen komolyságú – nem vitathatóan nemzetbiztonsági súlyú – kérdés megvitatásában, és még a kétségeiket felvető tagok megfogalmazásai szerint is gyenge vitathatóság is elegendő egy 5:1 arányú elutasításhoz.

Ismételten kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az OVB tárgyi határozatát szíveskedjék megsemmisíteni, és az OVB-t a vonatkozó törvényeknek megfelelő új hitelesítési eljárásra, és a törvényben előírt feltételek szerinti döntés meghozatalára utasítani.

Budapest, 2009. szeptember 18.

Tisztelettel:

Pós Péter elnök
Asztmás és Allergiás Betegek Országos Szövetsége (ABOSZ)
székhely: 1126 Budapest, Böszörményi út 20-22.
postai értesítési cím (lakcím): Pós Péter, 1025 Budapest, Mandula u. 24.
Tel./fax: (1) 316-9008; Tel.: (1) 315-1801; e-mail: aboszeln@mail.datanet.hu